

GRNČAREVO POLJE

PATRIŠA KORNVEL

Preveo
Nenad Dropulić

Laguna

Naslov originala

Patricia Cornwell
FROM POTTER'S FIELD

Copyright © 1995 by Cornwell Enterprises Inc.
Translation copyright © 2008 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Ova knjiga posvećena je dr Eriki Blanton
(Skarpeta bi te nazvala prijateljicom).*

A Bog reče: šta učini!
Glas krvi brata tvojega više sa zemlje k meni.
Postanje, 4,10

NOĆ UOČI BOŽIĆA

Hodao je sigurnim koracima kroz sneg, dubok u Centralnom parku. Bilo je kasno, ali nije tačno znao koliko. Oko Lutališta stene su se crnele pod zvezdama, a on je video i čuo svoje disanje, jer nije bio poput drugih ljudi. Templ Golt oduvek je bio čarolija, bog obučen u ljudsko telo. Nije se okliznuo u hodu, na primer, tamo gde je bio siguran da bi ostali pali, i nije znao za strah. Ispod štitnika kape za bejzbol njegove oči osmatrale su okolinu.

Čučnuo je na pravom mestu – a tačno je znao gde je to mesto – i zabacio peševe dugačkog crnog kaputa. Spustio je u sneg stari vojnički ranac i ispružio gole krvave ruke; bile su mu hladne, pa ipak ne nepodnošljivo hladne. Golt nije voleo rukavice, osim gumenih, a gumene rukavice ne greju. Oprao je lice i ruke mekim novim snegom, a onda od tog snega napravio krvavu grudvu. Onda je spustio grudvu pored ranca pošto će i jedno i drugo morati da ponese.

Nasmešio se svojim bledim osmehom. Bio je srećan kao pas na plaži dok je remetio sneg u parku, brisao otiske stopala, tražio vrata za slučaj opasnosti. Da, tu su gde je i mislio, pa je očistio još snega i pronašao presavijeni komad aluminiјumske folije koji je gurnuo između vrata i okvira. Uhvatio je prstenastu

ručku i otvorio kapak. Ispod kapka pružala se mračna utroba podzemne željeznice i vriska vozova. Ubacio je ranac i grudvu. Metalne lestve zvonile su pod đonovima njegovih čizama dok je silazio.

1

B adnje večer je bilo hladno i podmuklo, sa crnim ledom i pucketanjem zločina na skenerima. Retko me voze kroz sirotinjska naselja Ričmonda po mraku. Obično ja vozim. Obično sam usamljeni pilot plavog kombija mrtvačnice kojim odlazim na prizorišta nasilnih i neobjašnjivih smrti. Ali večeras sam putnik na suvozačkom sedištu forda kraun viktorija, a tokom šifrovanih razgovora operatera i policajaca povremeno se čuje božićna muzika.

„Šerif Bata upravo je skrenuo desno.“ Pokazala sam napred. „Mislim da je zalutao.“

„Aha, mislim da je pijan“, reče kapetan Pit Marino, zapovednik policijske stanice u oblasti punoj nasilja kroz koju smo se vozili. „Kad stanemo sledeći put, pogledaj mu oči.“

Nisam se iznenadila. Šerif Lamont Braun posedovao je kadi-lak, nosio je teški zlatni nakit i sirotinja ga je obožavala zbog uloge koju je upravo igrao. Mi koji smo znali istinu nismo se usuđivali ni da zucnemo. Na kraju krajeva, svetogrđe je reći da Božić Bata ne postoji, a u ovom slučaju Božić Bata zaista nije postojao. Šerif Braun šmrkao je kokain i verovatno je krao polovinu onoga što mu je svake godine donošeno da podeli siromašnima. Bio je đubre koje se postaralo da me nedavno

pozovu na porotničku dužnost jer se nikako nismo dopadali jedno drugom.

Brisači su se vukli po vetrobranskom staklu. Snežne pahulje češale su se o Marinov auto i kružile naokolo kao razigrane device, stidljive u belom. Rojile su se u svetlu natrijumskih farova i postajale crne kao led po ulicama. Bilo je veoma hladno. Većina stanovnika grada bila je kod kuće s porodicama, uz osvetljena božićna drvca na prozorima i upaljene kamine. Karen Carpenter sanjala je o belom Božiću sve dok Marino nije grubo promenio stanicu.

„Ne mogu da poštujem žensko koje svira bubnjeve.“ Pritisnuo je upaljač za cigarete.

„Karen Carpenter je mrtva“, rekla sam kao da će je to poštediti daljih uvreda. „I u ovoj pesmi ne svira bubnjeve.“

„A da.“ Izvadio je cigaretu. „Tako je. Imala je poremećaj ishrane. Zaboravio sam kako vi to zovete.“

Hor mormonskog hrama zapevao je *Aliluja*. Trebalo je ujutru da odletim u Majami, da obiđem majku, sestru i nećaku Lusi. Majka mi je već nedeljama u bolnici. Nekada je pušila koliko Marino. Otvorila sam prozor za centimetar.

Marino je govorio: „A onda joj je srce otkazalo – zapravo, to ju je na kraju i ubilo.“

„To na kraju ubije svakoga“, rekla sam.

„Ne ovde. U ovom prokletom kraju uglavnom se umire od trovanja olovom.“

Vozili smo se između dva patrolna džipa ričmondske policije s upaljenim crveno-plavim rotacionim svetlima u povorci policajaca, novinara i televizijskih ekipa. Na svakom zastanku izveštači su pokazivali svoj božićni duh gurajući se napred s beležnicama, mikrofonom i kamerama. Grozničavo su se borili da sladunjavo snime Šerifa Batu koji je blistavog lica delio poklone i hranu zaboravljenoj deci u sirotinjskim naseljima i njihovim preneraženim majkama. Marino i ja bili smo zaduženi za ćebad, jer su ona ove godine bila moj prilog.

Kad smo zašli za ugao, u Ulicu magnolija u naselju Vitkomb Kort, vrata automobilâ su se pootvarala. Opazila sam na čelu kolone blesak crvene boje kad je Božić Bata prošao kroz mlaz svetla farova, praćen šefom policije Ričmonda i drugim visokim zvaničnicima. Televizijske kamere su se uključile i zalebdele po vazduhu kao neidentifikovani leteći objekti, a blicevi fotoaparata su bleskali.

Marino je gundao noseći hrpu ćebadi. „Ovo miriše jeftino. Gde si kupila, u prodavnici za kućne ljubimce?“

„Topla su, lako se peru i u slučaju da se zapale neće ispuštati otrovne gasove kao što je cijanid“, odgovorila sam.

„Gospode. To baš podiže praznično raspoloženje.“

Pogledala sam kroz prozor i zapitala se gde smo.

„Ja ovo ne bih stavio ni u štenaru“, nastavio je Marino.

„Nemaš ni psa ni štenaru, a nisam ti ponudila da uzmeš ćebe za bilo šta. Zašto idemo u ovaj stan? Nije na spisku.“

„To ti je vraški dobro pitanje.“

Novinari i ljudi od zakona i pripadnici socijalnih službi okupili su se ispred vrata stana koji se nije razlikovao od ostalih u naselju sličnom lavirintu cementnih kasarni. Marino i ja provukli smo se napred dok su svetla kamera lebdela u tami, farovi parali nebo, a Šerif Bata vikao: „HO HO HO!“

Progurali smo se unutra; Bata je posadio malog crnog dečaka na koleno i dao mu nekoliko umotanih igračaka. Dečak se, kako sam načula, zvao Trevi, a nosio je plavu kapu s listom marihuane na štitniku. Imao je krupne oči i izgledao je zapanjeno na crvenom somotskom kolenu pored srebrnog drveta okićenog sijaličicama. Pregrejana mala soba bila je zagušljiva i zaudarala je na užeglu masnoću.

„Prolaz, gospođo.“ Televizijski kameraman odgurnuo me je s puta.

„Stavi ovde.“

„Gde su ostale igračke?“

„Slušajte, gospodo, pomerite se korak nazad.“ Kamerman samo što me nije oborio. Osetila sam kako mi raste pritisak.

„Treba nam još jedna kutija...“

„Ne, ne treba. Evo je.“

„...Hrane? A, da. Kapiram.“

„Ako ste iz socijalne službe“, reče mi kamerman, „stanite ovde, važi?“

„Da imate makar pola mozga znali biste da ona nije iz socijalne službe.“ Marino ga je prostrelio pogledom.

Starica u vrećastoj haljini zaplakala je na kauču, pa je neki zvaničnik u beloј košulji s oznakama čina seo do nje da je uteši. Marino mi priđe i prošaputa mi u uho:

„Ucmekali su joj kćer prošlog meseca. Preziva se King. Sećaš li se slučaja?“

Odmahnula sam glavom. Nisam se sećala. Slučajeva je bilo mnogo.

„Mislimo da ju je ubio jedan opaki diler droge, govнар po imenu Džons“, nastavio je da mi podstakne pamćenje.

Ponovo sam odmahнула glavom. Ima toliko opakih dilera droge, a Džons je često ime.

Kamerman je snimao; okrenula sam glavu kad mi je šerif uputio staklasti pogled pun prezira. Kamerman je ponovo naleteo na mene.

„Ja to ne bih ponovila da sam na vašem mestu“, upozorila sam ga tonom koji je govorio da mislim ozbiljno.

Novinari su se okrenuli baki, pošto je ona bila vest večeri. Neko je ubijen, majka žrtve plače, a Trevi je siročić. Šerif Bata, sada van pozornice, spustio je dečaka s krila.

„Kapetane Marino, uzeću jedno ćebe“, reče socijalna radnica.

„Nemam pojma zašto smo došli na ovu gajbu“, reče Marino pružajući joj hrpu. „Voleo bih da mi neko kaže.“

„Ovde ima samo jedno dete“, nastavi socijalna radnica, „tako da nam ne treba sva ta ćebad.“ Ponašala se kao da Marino nije sledio uputstva; uzela je jedno ćebe i vratila mu ostatak.

„Trebalo bi da ovde ima četvoro dece. Kažem ti, ova gajba nije na spisku“, gundao je Marino.

Prišao mi je jedan izveštač. „Izvinite, doktorka Skarpeta. Šta vas je dovelo ovamo večeras? Čekate da neko umre?“

Izveštavao je za gradske novine koje su uvek loše pisale o meni. Pretvarala sam se da ga ne čujem. Šerif Bata izgubio se u kuhinji; to mi se učinilo čudnim, pošto ne živi ovde i nije pitao za dozvolu. Ali baka na kauču nije bila u stanju ni da vidi ni da mari kuda ko ide.

Kleknula sam pored Trevija, samog na podu, izgubljenog u divljenju novim igračkama. „Baš ti je lep taj vatrogasni kamion“, rekla sam.

„Svetli.“ Pokazao mi je crveno svetlo na krovu igračke koje se upali kada se okrene prekidač.

Marino takođe sede pored dečaćića. „Jesu ti dali rezervne baterije za to?“ Trudio se da zvuči mrzovoljno, ali nije mogao da sakrije osmeh u glasu. „Moraš da uzmeš baterije prave veličine. Vidiš ovo udubljenje ovde? Tu idu baterije, znaš. I treba da uzmeš veličinu C...“

Prvi pucnji zvučali su kao eksplozija izduvних gasova, a doprli su iz kuhinje. Marinu se pogled sledio; izvadio je pištolj iz futrole, a Trevi se sklupčao na podu kao stonoga. Pokrila sam dečaka svojim telom dok se okvir poluautomatskog oružja rafalno praznio negde blizu zadnjih vrata.

„Lezi! LEZI!“

„O bože!“

„O gospode!“

Kamere i mikrofoni treskali su po podu, a ljudi su vikali, gurali se ka vratima i bacali se ničice na pod.

„LEZITE SVI!“

Marino je krenuo ka kuhinji u borbenom polučučnju, držeći u ruci pištolj kalibra devet milimetara. Pucnjava je prestala i soba je potpuno utihnula.

Uzela sam Trevija u naručje. Srce mi je ludački udaralo. Počela sam da se tresem. Baka je ostala na kauču, pognuta, s rukama na glavi, kao u avionu koji se ruši. Sela sam pored nje i jače privila dečaka. Trevi se potpuno ukrutio, a njegova baka užasnuto je jecala.

„O gospode, ne daj, gospode, molim te.“ Jecala je i njihala se napred-nazad.

„Sve je u redu“, rekla sam joj čvrsto.

„Dosta više toga! Ne mogu to više da podnesem. *Bože dragi!*“

Uhvatila sam je za ruku. „Sve će biti u redu. Slušajte me. Prestalo je. Nema više.“

Njihala se i plakala, a Trevi ju je grlio oko vrata.

Marino se pojavio na kuhinjskim vratima, napetog lica, šarajućí pogledom tamo-amo. „Doktorka.“ Pozvao me je pokretom.

Izašla sam za njim u bedno zadnje dvorište presečeno mli-tavom žicom za rublje; sneg je u tamnim hrpama prekrivao smrznutu travu. Žrtva je bila mlad crnac; ležao je na leđima i ispod gotovo spuštenih kapaka slepo zurio u mlečno nebo. Na plavom perjanom prsluku videli su se sitni prorezi. Jedan metak prošao mu je kroz desni obraz; kad sam mu pritisnula grudi i dunula vazduh u usta, krv mi je prsnula po rukama i ohladila mi se na licu. Nisam mogla da ga spasem. Sirene su zavijale i kevtale u noći kao grupa divljih duhova koja objavljuje još jednu smrt.

Sela sam, zadihana. Marino mi je pomogao da ustanem; obrisi su se kretali u uglu mog vidnog polja. Okrenula sam se i videla trojicu policajaca kako odvođe šerifa u lisicama. Bio je gologlav; ugledala sam njegovu kapu blizu sebe u dvorištu gde su čaure svetlucale pod mlazom Marinove baterijske svetiljke.

„Šta je ovo bilo, za ime sveta?“, upitala sam preneražena.

„Izgleda da su se stari Božić Bata i stari Krek Bata malo pokoškali ovde u dvorištu“, reče Marino, vrlo uzbuđen i zadihan. „Zato je parada skrenula baš ovamo. Važio je samo šerifov raspored.“

Bila sam potpuno otupela. Osetila sam ukus krvi i setila se side.

Pojavio se šef policije i počeo da postavlja pitanja.

Marino stade da mu objašnjava. „Šerif je, izgleda, želeo da u kraj donese još nešto osim Božića.“

„Droga?“

„Pretpostavljamo.“

„Pitam se zašto su svratili ovamo“, reče šef. „Ove adrese nema na spisku.“

„Pa, evo zašto.“ Marino je prazno zurio u leš.

„Imamo li identifikaciju?“

„Entoni Džons, od slavne braće Džons. Star sedamnaest godina, proveo je više vremena u zatvoru nego doktorica i ja u operi. Stariji brat ubijen mu je prošle godine poluautomatikom kalibra devet. To se desilo u Ferfild Kortu, u Ulici Fop. Mislimo da je prošlog meseca Entoni ubio Trevijevu majku, ali znate kako to ide ovde. Niko ništa nije video. Nemamo slučaj. Možda ćemo sada moći da ga zaključimo.“

„Trevi? Mislite na onog dečaka u kući?“ Šefov izraz lica nije se promenio.

„Aha. Entoni je verovatno klinicu otac. Ili je bio.“

„Oružje?“

„U kom slučaju?“

„U ovom slučaju.“

„Smit i veson, kalibar trideset osam, ispaljeno svih pet metaka. Džons nije uspeo da pokupi čaure, a na travi smo našli automatik.“

„Pucao je pet puta i promašio“, reče šef policije, blistav u svečanoj uniformi, sa slojem snega na kapi.

„Teško je reći. Šerif Braun nosio je prsluk.“

„Nosio je neprobojni prsluk ispod kostima Božić Bate.“ Šef je ponavljao činjenice kao da hvata beleške.

„Aha.“ Marino se nagnu bliže kosoj motki za rublje i osvetli zarđali metal. Palcem u rukavici protrljao je udubljenje od

metka. „Vidi, vidi. Izgleda da noćas imamo upucanog crnca i upucanog Poljaka.“*

Šef je malo oćutao, a zatim je rekao: „Moja žena je Poljakinja, kapetane.“

Marino se potpuno zbunio, a meni se zgrčila utroba. „Prezime vam nije poljsko“, reče Marino.

„Ona je uzela moje prezime, a ja nisam Poljak“, reče šef, inače crnac. „Predlažem vam da se uzdržite od etničkih i rasnih šala, kapetane“, upozorio ga je, napetih vilica.

Stigla su kola hitne pomoći. Počela sam da drhtim.

„Slušajte, nisam hteo...“, započe Marino.

Šef ga prekide. „Uveren sam da ste savršen kandidat za tečaj o kulturnoj raznovrsnosti.“

„Već sam to odslušao.“

„Već sam to odslušao, *gospodine* i ići ćete ponovo, kapetane.“

„Bio sam tri puta. Nema potrebe da me šalžete ponovo“, reče Marino, koji bi radije otišao kod proktologa nego na još jedan tečaj o kulturnoj raznovrsnosti.

Tresnula su vrata i zazveketala su metalna nosila.

„Marino, ja ovde više ništa ne mogu da učinim.“ Htela sam da ga učutkam pre nego što upadne u još veće nevolje. „I moram da pođem na posao.“

„Šta? Obradićeš ga noćas?“ Marino kao da se razočarao.

„Mislim da bi to bilo pametno u svetlu okolnosti“, rekla sam ozbiljno. „A sutra ujutru putujem.“

„Božić s porodicom?“, upita šef Taker; bio je premlad za tako visok položaj.

„Da.“

„To je lepo“, rekao je bez osmeha. „Pođite sa mnom, doktorica Skarpeta. Odvešću vas do mrtvačnice.“

Marino me je posmatrao paleći cigaretu. „Svratiću čim završim ovde“, rekao je.

* Na engleskom se reč motka (*pole*) i Poljak (*Pole*) pišu i izgovaraju isto. (Prim. prev.)

2

Pol Taker imenovan je za šefa policije Ričmonda pre nekoliko meseci, ali viđali smo se samo nakratko u zvaničnim prilikama. Večeras smo se prvi put sreli na mestu zločina, a ono što sam znala o njemu moglo bi da stane na dlan.

Igrao je košarku za Merilenski univerzitet i dobio je Roudsovu stipendiju. Činilo mi se da mi je simpatičan, ali nisam bila sasvim sigurna u to.

„Marino nije mislio ništa loše“, rekla sam dok smo prolazili kroz žuto u Ulici Ist Broud.

Osetila sam pogled Takerovih tamnih očiju na svom licu i radoznalost u njima. „Svet je pun ljudi koji ne misle loše, a izaživaju mnogo lošeg.“ Glas mu je bio dubok, zvučan, i podsetio me je na bronzu i uglačano drvo.

„Na to nemam šta da kažem, pukovniče Takeru.“

„Zovite me Pol.“

Ja njemu nisam rekla da me može zvati Kej; provela sam mnogo godina kao žena u svetu ovakvom kakav je i naučila sam se pameti.

„Neće koristiti da ga ponovo pošaljete na tečaj o kulturnoj raznovrsnosti“, nastavila sam.